

Göteborgs kommun

lundby@lundby.goteborg.se

Beslut för Grundskola

efter tillsyn av Taubeskolan i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast **den 4 maj 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som den enskilde eleven behöver för att ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.
- Rektorn ska se till att åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att samtliga elever har en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen påbörjade senast en regelbunden tillsyn av Taubeskolan hösten 2015 (dnr 43-2015:4657) som avslutades efter två uppföljningsbeslut i april 2017. Med anledning av signaler och anmälningar som inkommit till Skolinspektionen har Skolinspektionen nu gjort en ny tillsyn inom områdena *trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* samt *extra anpassningar och särskilt stöd*. Besöket i skolan ägde rum den 12 december 2017. Vid tillsynen intervjuades elever i grundskolans årskurser 1-6, lärare, representanter från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen genomförde också lektionsbesök och dokumentstudier.

Skolinspektionen konstaterar efter tillsyn att det på Taubeskolan finns brister inom flera områden som är viktiga för elevernas lärande, bland annat i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Det tar, visar tillsynen, i många fall alltför lång tid innan elevers behov av särskilt stöd utreds och konsekvensen är att elever riskerar att inte få det stöd de behöver. Trots att ett flertal elever har stora svårigheter finns endast ett fåtal åtgärdsprogram på skolenheten. Skolan har inte heller lyckats åstadkomma en studiemiljö som är lugn och trygg för alla elever. Även detta riskerar att påverka elevers möjlighet till lärande negativt. Det förekommer exempel på att elever stör undervisningen genom att gå runt i och utanför klassrummet. Ljudnivån är ibland hög och elever har svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Det förekommer också kränkningar och fula ord mellan elever på skolan. Skolinspektionen bedömer att denna situation till del sammanhänger med bristerna i det stöd eleverna får och vill understryka vikten av att ytterligare åtgärder vidtas för att säkerställa att alla elever på skolan får den utbildning de har rätt till i en trygg miljö samt det stöd de behöver i skolarbetet. Detta i syfte att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd vid Taubeskolan. Framförallt handlar det om att det tar alltför lång tid innan en elevs behov av särskilt stöd utreds, trots att extra anpassningar inte räcker för att tillgodose elevens behov. När en anmälan till elevhälsan gjorts av undervisande lärare dröjer det ibland månader innan en utredning inleds, vilket enligt intervjuer sammanhänger med att elevhälsans arbete till så stor del upptas av andra akuta frågor. Det framkommer också att ärenden ofta återlämnas till lärare efter en anmälan, utan att utredning inleds, trots att det kan finnas omfattande behov. Resultatet av att en utredning inte kommer till stånd blir att elever riskerar att inte få det särskilda stöd de kan ha behov av, men också att elever under lång tid kan ges fel stöd eller stöd i för liten omfattning. Även arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram brister på Taubeskolan. Det finns exempel på elever som ges ingripande särskilt stöd i form av exempelvis enskild undervisning utan att detta är dokumenterat i ett åtgärdsprogram. Detta är allvarligt eftersom denna insats i så fall inte kan överklagas av vårdnadshavare vilket ett åtgärdsprogram garanterar. Sammantaget innebär bristerna i det särskilda stödet att elevers förutsättningar att nå målen med utbildningen allvarligt kan försvåras. Det innebär även att andra elevers förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling äventyras, genom att studieron påverkas i de grupper där elever inte får det stöd de behöver.

Skollagen anger att om det, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om detta inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas, framgår det vidare av skollagen. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd framgå, hur det ska tillgodoses samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas, samt vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen.

Intervjuer med elevhälsan och lärare visar att det ibland tar lång tid innan elever utreds efter en anmälan till elevhälsan. Elevhälsan beskriver i intervju den tänkta ärendegången när en elev har svårigheter att uppnå kunskapskraven, eller andra svårigheter i skolarbetet. De berättar att lärarna på skolan gör extra anpassningar och att dessa anpassningar dokumenteras. Om extra anpassningar inte räcker till görs en anmälan till skolans elevhälsoteam och en utredning kan påbörjas. Dock har elevhälsoteamet haft svårigheter att påbörja nya ärenden under höstterminen eftersom andra akuta frågor prioriterats berättar de intervjuade representanterna. Detta bekräftar också rektorn. Därför har det ibland tagit upp till en månad innan elevhälsan kunnat titta på

anmälningar som inkommit, enligt elevhälsan. Lärarna berättar att väntetiden ibland varit ännu längre och ger exempel på att det under vårterminen 2017 tog fyra månader innan utredning påbörjades. Flera lärare uttrycker också att de lämnat in signalblanketter för ett antal elever i sina klasser under inledningen av höstterminen 2017, men att det ännu (vid tillsynsbesöket i december) inte gjorts någon utredning gällande dessa elever. I ett fall har en utredning dock påbörjats men inte avslutats, berättar en lärare.

Det är inte heller säkert att en anmälan till elevhälsan resulterar i en utredning, visar intervjuerna. Oftast handlar anmälningarna om att elever har svårigheter att koncentrera sig, säger elevhälsan. Om det bedöms att läraren inte gjort tillräckligt med extra anpassningar för eleverna i fråga skickas ärendet tillbaka, säger elevhälsan. Lärarna ska så länge som möjligt kämpa på med extra anpassningar för att på så vis undvika särskilt stöd, uppger de vidare och uttrycker att resurserna är begränsade. Elevhälsans representanter uttrycker att det borde göras fler utredningar, men att detta blir svårt eftersom tillgången till specialpedagogisk kompetens är begränsad. Även rektorn beskriver att anmälningar till elevhälsan inte alltid resulterar i en utredning. Först om man testat allt görs en utredning, enligt rektorn.

Enligt elevhälsan finns det i flera årskurser elever med extra anpassningar som pågått alltför länge. Det finns också exempel på fall där utredning skett och där särskilt stöd (exempelvis i form av elevassistent) ges, men där detta inte är dokumenterat i något åtgärdsprogram. "Det känns lite godtyckligt som det är nu", säger elevhälsans representanter. Flera av lärarna som undervisar i årskurserna 1 och 2 ger exempel på elever i deras klasser som de tror skulle vara i behov av särskilt stöd, men som enbart ges extra anpassningar inom ramen för undervisningen. En lärare uttrycker att det i hans klass finns fyra elever som har behov av särskilt stöd. För en av dessa elever har det påbörjats en utredning. En annan lärare beskriver att det i hans klass finns elever som ges enskild undervisning under nästan hela dagarna, men där detta inte beslutats och dokumenterats i åtgärdsprogram. En lärare uttrycker att flera elever i hans klass har stora sociala svårigheter och att det också finns elever som har behov av mer stöd kunskapsmässigt. Några andra elever är på gränsen till att inte klara studierna, uppger läraren och uttrycker att dessa elever skulle klara kunskapskraven om de bara fick en lugnare arbetssituation. Eleverna påverkas av bristerna i studieron enligt läraren.

Vid tillsynen framkommer att det finns totalt fyra aktiva åtgärdsprogram på skolan. Skolinspektionen begär i samband med tillsynen att få ta del av dessa åtgärdsprogram som med något undantag gäller elever i årskurs 5. Det finns inga åtgärdsprogram för elever i årskurs 1 eller 2 bland de aktiva åtgärdsprogrammen på Taubeskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att studieron har allvarliga brister i vissa av klasserna på Taubeskolan. Det förekommer att lärare inte kan tillförsäkra eleverna studiero då elever exempelvis går in och ut ur klassrummet, skriker och kastar föremål. Ljudnivån är tidvis hög, vilket också bidrar till att alla elever inte får studiero. Det förekommer i vissa grupper också grovt språk och bråk mellan elever, vilket leder till en bristande trygghet för eleverna. Intervjuerna visar att rektorn uppmärksammat bristerna avseende trygghet och studiero och riktat vissa insatser för att komma tillrätta med problemen. Dock, bedömer Skolinspektionen, har dessa insatser inte varit tillräckliga för att åstadkomma en lugn och trygg studiemiljö för alla elever. Om eleverna inte har möjlighet till arbetsro och inte känner sig trygga i skolan påverkas deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen och nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Därför är det av yttersta vikt att detta snarast åtgärdas.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Eleverna i flera av de grupper som intervjuats beskriver att studieron brister i deras klasser. Elever ifrån en klass i de lägre årskurserna berättar att det ofta förekommer att det är stökigt på deras lektioner och beskriver att elever exempelvis springer runt och skriker rakt ut. Vissa elever går in och ut ur klassrummet, och svär, fast de inte får berättar eleverna vidare. I en annan klass är det, enligt eleverna, bättre studiero men det förekommer att elever blir arga och slänger stolar. Ibland lyssnar de som blir arga på läraren och ibland inte, berättar eleverna vidare. Bland de äldre eleverna varierar också studieron mellan olika klasser, lärare och ämnen. Flera elever beskriver att det kan vara lite pratigt men att det för det mesta är lugnt i deras klasser, medan andra säger att det nästan alltid är stökigt i klassen. Ytterligare några elever beskriver att de har dålig studiero när det är vikarier, men annars inte. I en klass följer inte alla eleverna de regler man bestämt, uppger en elev och beskriver att lärarna inte heller gör tillräckligt åt detta.

Att det inte är studiero i alla klasser framgår även av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn. En av lärarna som undervisar de yngre eleverna säger att studieron kan bli mycket bättre i hans klass. Det finns, berättar läraren, elever i klassen som inte vill vara i klassrummet och därför bara går ut. Detta stör studieron i klassen. Ibland är det någon vuxen utanför klassrummet som kan fånga upp eleverna, men ibland inte. Dock säger läraren har det blivit bättre sedan en personalförstärkning skett, efter höstlovet 2017. Rektorn uttrycker att de arbetar med att förbättra studieron i vissa klasser och beskriver att det förs regelbundna samtal med elever och föräldrar samt hänvisar till en ökad personaltäthet i vissa grupper. Elevhälsans representanter uttrycker att dessa åtgärder emellertid kom för sent. En av elevhälsans representanter berättar att hen har gjort observationer och säger att det vid dessa observationer varit rörigt, främst när eleverna har vikarier. Även när det är ordinarie personal finns det dock elever som går ut ur klassrummet och där pedagogerna inte tar tillräckligt tag i det, beskriver representanterna vidare.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen också besökt ett par lektioner och har då sett exempel på det som de intervjuade beskriver ovan. På en av de lektioner som

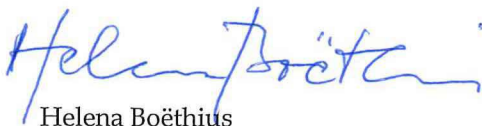
besöktes var ljudnivån bitvis hög. Det fanns elever som pratade rakt ut, det fanns också elever som skrek och som även gick in och ut ur klassrummet. Det var vid observationen tydligt att många elever hade svårigheter att koncentrera sig på skolarbetet. Även om läraren försökte skapa arbetsro förekom det också situationer där elever bröt mot reglerna, utan att läraren agerade.

Beträffande trygghet uttrycker de flesta elever som intervjuats att de känner sig trygga i skolan och på sina raster. Dock beskriver några yngre elever att det är vanligt med fula ord och säger att det också finns elever som slåss och sparkas eller hotas med sparkar. Eleverna säger att det alltid finns vuxna ute på rasterna. De säger också att de talat om hur man ska vara mot varandra, men uttrycker att vissa elever gör tvärt om. En av lärarna som intervjuats säger att det dagligen förekommer kränkningar i hans klass. Framförallt handlar det om verbala kränkningar, men även fysiska kränkningar i form av sparkar förekommer. Lärarna beskriver att det finns en tydlig arbetsgång för anmälan av kränkande behandling. Elevhälsan bekräftar att det finns elever som är otrygga i denna klass, men uppger att det vidtagits åtgärder och att det just nu känns som att det lugnat ner sig.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Helena Boëthius
Enhetschef

Frida Eek
Föredragande/Utredare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Taubeskolan

Fakta om Taubeskolan

Taubeskolan är en kommunal grundskola som ligger i stadsdelen Lundby i Göteborgs kommun. Skolan erbjuder utbildning i förskoleklass och grundskolans årskurser 1 till 6. Skolan har drygt 300 elever enligt Skolverkets statistik. Skolan leds av en rektor som stöd i ledningsarbetet också har en biträdande rektor.